

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK 5101

I henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning av 01.12.2005.

Fredag 3. desember 2010

kl. 09.00 - kl. 15.00

LØSNINGSFORSLAG

OPPGAVE 1

Produksjon as må endre foreløpig regnskap basert på momentene.

1)

Rskl. §5-9 hjemler at kundefordringer skal vurderes til kursen 31.12.09. 50 000 euro til kurs 8.20 = kr 410 000. Resultatet må justeres med kr 15 000 i agio (410 000- 395 000 (kurs 7,9))

Studenter som nevner NRS(HU) Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta (eller NRS(F) Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta (oktober 2010)) bør honoreres for dette, uten at de som ikke henviser skal trekkes.

2)

Tapet er realisert pr 31.12.09 og må kostnadsføres. Rskl. § 4-1 nr 3.

MVA andelen vil Produksjon få tilbake fra Skatteetaten og kostnaden er 480 000 (600 000/1,25).

3)

Konkursen er et resultat av konkret hendelse etter årsskiftet. Pr 31.12.09 er derfor fordringen god og skal ikke nedskrives. NRS 3 Hendelser etter balansedagen pkt 8 b i omtaler det motsatte der konkurs indikerer at fordringen ikke var tapt pr balansedagen. Vår situasjon er dermed i pkt 9 Hendelser uten regnskapsmessig konsekvens. Diskusjon er viktigere enn konklusjon.

4)

Beløpene i kundespesifikasjonen er brutto inkludert MVA. MVA er ikke tapsutsatt. Avsetning til tap på fordringer på disse fordringene er 600 000. IB er det avsatt 500 000. Vi må derfor øke avsetningen med 100 000. Jf. rskl. § 4-1 nr 4 forsiktighetsprinsippet.

Oppgaven spør spesifikt eller hvilke regnskapslinjer som skal presenteres. Studentene bør i denne forbindelsen trekke frem og drøfte NRS 5 nr 3 om Særlige poster. Tap på fordringer er vesentlig og beløpets størrelse tilsier at det er uvanlig post. Tap på fordringer bør derfor skilles ut fra linjen Andre driftskostnader og presenteres på egen linje i resultatregnskapet.

Oppsummering:	Før justering	Moment 1)	2)	3)	Etter 4) Justeringer
Tap på kundefordringer	1 000 000		480 000		1 580 000
Annen driftskostnad	2 000 000				2 000 000
Driftsresultat			-480 000		-100 000
Agio		15 000			15 000
Netto finanskostnad	200 000	-15 000			185 000
Resultat før skattekostnad		15 000	-480 000	0	-100 000
1500 Kundefordringer	3 000 000	15 000	-600 000		2 415 000
1580 Avsetning tap på krav	-500 000				-500 000
Kundefordringer	2 500 000	15 000	-600 000	0	1 915 000
Skyldig merverdiavgift			120 000		

OPPGAVE 2

(a)

Resultat før skattekostnad	2 500 000
Permanent forskjeller	0
Skattekostnad	28 % 700 000
Årsresultat	<u>1 800 000</u>

Vurderingsregel A (asl § 8-1 (1))

Annen egenkapital 1.1.	200 000
Årsresultat	1 800 000
Korr. Rett mot EK	
- bokført FOU	
- bokført GW	
- bokført utsatt skattefordel	
Sum	<u>2 000 000</u>

Vurderingsregel B (asl § 8-1 (2))

Total egenkapital 31.12. Før utdeling	2 100 000
Årsresultat	1 800 000
-10% av sum eiendeler	-1 900 000
Sum	<u>2 000 000</u>

Vurderingsregel C (asl § 8-1 (4))

Forsvarlig egenkapital

Ingen indikasjon på at denne er lavere enn A og B

Oppsummering

Laveste av vurderingsreglene	2 000 000
------------------------------	-----------

= Fri egenkapital = maks utbytte

(b)

Etter god regnskapsskikk avsettes utbytte i regnskapet med det beløpet som styret foreslår ovenfor generalforsamlingen. Avsatt utbytte bør presenteres på en egen regnskapslinje *Avsatt utbytte* under kortsiktig gjeld. NRS 8 pkt 5.5.1 (jf. 5.1.1.9) og pkt 6.2.1.8.1.

(c)

IFRS er et balanseorientert regnskapsspråk, der gjeldsposter må tilfredsstille definisjonen til gjeld pr 31.12. Avgitt utbytte tilfredsstiller gjeldsdefinisjonen først ved generalforsamlingens vedtak. Styrets foreslåtte utbytte er derfor ikke gjeld pr 31.12.09 etter IFRS.

Uten noen korrigeringer vil etter regnskap etter IFRS i en regnskapsanalyse dermed ha bedre egenkapitalandel. Et avsatt utbytte må korrigeres før sammenligning av regnskaper mellom IFRS og GRS.

(d)

En overgang fra løpende avregning til fullført kontrakt vil medføre at hele bidraget utsettes til kontrakten er slutført og levert kunden. NRS 8 pkt 4.4.2 jf. NRS 2 pkt 53, rskl § 5-12.

Inntektsføringen i 2009 er på kr 2 500 000 og kostnadsføringen er kr 2 200 000 må tilbakeføres, det vil si resultat før skattekostnad reduseres med kr 300 000.

I balansen fjernes *Opptjent ikke fakturert produksjon* med kr 500 000. Istedenfor oppføres *Varebeholdning* kr 2 200 000 og fakturert beløp føres opp som gjeld *Forskudd fra kunder* med

kr 2 000 000. Total balansesum økes med 1 700 000 (2 200 000 - 500 000).

Resultat før skattekostnad under a)	2 500 000
Resultatjustering fullført kontrakt	<u>-300 000</u>
Resultat før skattekostnad	2 200 000
Permanente forskjeller	0
Skattekostnad	28 % <u>616 000</u>
Årsresultat	<u>1 584 000</u>

Vurderingsregel A (asl § 8-1 (1))

Annen egenkapital 1.1.	200 000
Årsresultat	1 584 000
Korr. Rett mot EK	
- bokført FOU	
- bokført GW	
- bokført utsatt skattefordel	
Sum	1 784 000

Vurderingsregel B (asl § 8-1 (2))

Total egenkapital 31.12. Før utdeling	2 100 000
Årsresultat	1 584 000
-10% av sum eiendeler	-1 970 000
Sum	1 714 000

Vurderingsregel C (asl § 8-1 (4))

Forsvarlig egenkapital	
Ingen indikasjon på at denne er lavere enn A og B	

Oppsummering

Laveste av vurderingsreglene	1 714 000
= Fri egenkapital = maks utbytte	

(e)

Med de nye opplysningene vil kontrakten gå med et tap på kr 1 000 000 (7 500 000 – 8 500 000) som må tas hensyn til i regnskapet, NRS 8 pkt 4.4.2.1. Tapet skal i utgangspunktet inn i resultatlinjen *Annen driftskostnad*, men det bør vurderes om ikke dette er så vesentlig og uvanlig/uregelmessig at den bør presenteres som en særlig post (NRS5 pkt 3). I balansen skal tapet nedskrives på varelageret.

(f)

Etter rskl § 5-6 kan kostnader til immaterielle eiendeler kostnadsføres. Revisor har vurdert at eiendelen som skal aktiveres oppfyller kriteriene i NRS (F) Immaterielle eiendeler.

Resultat før skattekostnad under a)	2 500 000
Resultatjustering fullført kontrakt	-300 000
Resultatjustering tap kontrakt	-1 000 000
Resultatjustering aktivering IME	1 000 000
Resultat før skattekostnad	2 200 000
Permanente forskjeller	0
Skattekostnad 28 %	616 000
Årsresultat	1 584 000

Vurderingsregel A (asl § 8-1 (1))

Annen egenkapital 1.1.	200 000
Årsresultat	1 584 000
Korr. Rett mot EK	
- bokført FOU	-1 000 000
- bokført GW	
- bokført utsatt skattefordel	
Sum	784 000

Vurderingsregel B (asl § 8-1 (2))

Total egenkapital 31.12. Før utdeling	2 100 000
Årsresultat	1 584 000
-10% av sum eiendeler	-1 970 000
Sum	1 714 000

Vurderingsregel C (asl § 8-1 (4))

Forsvarlig egenkapital

Ingen indikasjon på at denne er lavere enn A og B

Oppsummering

Laveste av vurderingsreglene	784 000
-------------------------------------	----------------

= Fri egenkapital = maks utbytte

OPPGAVE 3

(a)

NRS (V) Regnskapsføring av inntekt pkt 2.1: Transaksjonsbasert inntekt kan normalt ikke anses opptjent før en salgstransaksjon er gjennomført. I praksis betyr dette oftest at varer er levert eller tjenester ytet. Om transaksjon er gjennomført avgjøres ved om det har funnet sted en overføring av risiko og kontroll, men overføring av risiko og kontroll vil ikke nødvendigvis skje samtidig. Transaksjonstidspunktet (salgstidspunktet) er det tidspunkt hvor både risiko og kontroll i hovedsak er overført. Risiko som overføres ved transaksjon er eiendelens gevinst- og tapspotensial. Med kontroll menes beslutningsmyndighet og råderett.

For tjenester er transaksjonstidspunktet det tidspunkt hvor selger har etablert en rett til vederlag. Rett til vederlag forutsetter som hovedregel at det er levert en ytelse.

(b)

Tjenesten er levert og revisor har krav på betalingen når han fakturerer ut revisjonshonoraret.

Resultat: Inntekt kredit/ 204 000

Balansen: Kundefordring debet/ 204 000

(c)

Revisor har inngått fastprisavtale. Vi må da vurdere hvilke reell timepris som kan oppnås. I dette tilfelle er det for tidlig å si om det vil bli brukt ferre timer enn budsjettet.

Tjenesten er levert og opptjent. Dette er fakturert og dermed ingen posteringer.

(d)

Tilleggsarbeider honoreres etter 1500 kr pr time. Selv om ikke tjenesten er fakturert er inntekten opptjent

Resultat: Inntekt kredit/ 60 000

Balansen: Kundefordring debet/ 60 000

(e)

Oppgaven gir ikke opplysning om hvordan timene er estimert fordelt ut over perioden det gjelder. Det forutsettes en jevn fordeling av timer. Det vil si at det kan ikke inntektsføres mer enn kr 250 000 (500 000 /2) pr 31.12.09

Resultat: Inntekt debet/ 50 000

Balansen: Forskudd kunder kredit/ 50 000

OPPGAVE 4

- (a) *Tilskuddbaserte* pensjonsordninger innebærer at selskapet kun gir et tilskudd til de ansattes fremtidige pensjoner, uten noen form for risiko. Mens *ytelsesbaserte* ordninger innebærer en risiko, idet selskapet typisk garanterer at pensjonen skal utgjøre en bestemt andel av lønnen.

At den årlige opptjeningen er en kostnad følger av sammenstillingsprinsippet (utbetalingstidspunktet er irrelevant så lenge retten er opparbeidet av arbeidstakeren).

Beregnet sluttlønn og (total) pensjonsforpliktelse pr 31.12.2016:

Lønnsvekst pr. år	4,00 %
Pensjonsopptjening	1 år
Gjennværende opptjeningstid	6
Pensjonsutbetalingstid	5 år
Garantert utbetalt	30,00 %
Årlig regulering av pensjonen	1,50 %

Lønnsprofil	600 000	624 000	648 960	674 918	701 915	729 992	759 191
						Garantert utbet.	227 757
							<u>227 757</u>

Forventet pensjonsutbet.	227 757	231 174	234 641	238 161	241 733
Diskonteringsfaktor	5,00 %				
Nåverdi pensjon	1 014 625				

- (b) $[1\ 014\ 625 / (1,05)^6] * (1/7) = 108\ 161$. Forpliktelse = pensjonskostnad i 2010.

- (c) Forpliktelse: $[1\ 014\ 625 / (1,05)^5] * (2/7) = 227\ 139$
 Pensjonskostnad: $[1\ 014\ 625 / (1,05)^5] * (1/7) + 108\ 161 * 0,05 = 118\ 977$

- (d) Rente på pensjonsmidlene utgjør 5 500. Dette kommer som en reduksjon i pensjonskostnaden på 118 977, dvs. pensjonskostnaden blir 5 500 lavere. Balanseført pensjonsforpliktelse blir også påvirket: $100\ 000 + 5\ 500 = 105\ 500$ kommer som en reduksjon.

- (e) Poenget er hvordan man skal håndtere negative estimatavvik. Studentene bør starte med regnskapslovens § 4-2. Ved endring av estimater skal virkningen resultatføres i den perioden estimatet endres, dog gjøres dette typisk ikke ved negative estimatavvik knyttet til pensjon. Man benytter typisk muligheten til å utsette resultatføringen i samsvar med god regnskapsskikk. Man kan enten amortisere over gjennomsnittlig gjennværende opptjeningstid eller benyttes seg av den såkalte korridorløsningen. I begge tilfeller er konsekvensen at man vil undervurdere pensjonsforpliktelsen sammenliknet med hva som er reelt.

Merk at dette spørsmålet er vanskelig – studenter som ligger på D eller E nivå (ikke klarer kravet til revisoreksemen), skal ikke trekkes for feil knyttet til dette spørsmålet.

(f) Hovedregelen for aksjebasert betaling følger av RL § 5-9a. Løsningen blir som følger:

Debet	Lønn	25 000
Debet	Bank	75 000
Kredit	Egenkapital	100 000

(Burde vært splittet på Aksjekapital og overkursfond, men opplysningene mangler i oppgaven.)

At aksjekursen stiger i etterkant av beslutningen, er irrelevant for regnskapsføringen og reflekterer bare eiernes avkastning på investeringen.

Gode besvarelser bør begrunne at løsningen styrets av transaksjonsprinsippet og sammenstillingsprinsippet.

De som kommer inn under definisjonen av små foretak *kan* unnlate å regnskapsføre fordelene ved aksjebasert avlønning iht RL § 5-9a, 2. ledd.

OPPGAVE 5

Løsning (a), (c) og (d):

Merverdianalyse		Gjennstående levetid
EK 31.12.2009	400 000	320 000
Merverdier driftsmidler	200 000	160 000
Utsatt skatt	(56 000)	(44 800)
Merverdi kundefordringer	50 000	40 000
Utsatt skatt	(14 000)	(11 200)
Identifiserbare verdier	<u>580 000</u>	<u>464 000</u>
		5
Anskaffelseskost aksjer	600 000	
Identifiserbare verdier	<u>464 000</u>	
Goodwill	<u>136 000</u>	5
Resultat D 2010	(100 000)	(80 000)
Avskrivninger MV driftsmidler	(40 000)	(32 000)
Reversering utsatt skatt	11 200	8 960
Merverdi kundefordringer	(50 000)	(40 000)
Reversering utsatt skatt	14 000	11 200
		<u>(131 840)</u>
Kostpris aksjer	600 000	
Resultat i 2010	<u>(131 840)</u>	
Balanseført verdi 31.12.2010	<u>468 160</u>	
Resultat D 2010	(100 000)	(80 000)
Avskrivninger MV driftsmidler	(40 000)	(32 000)
Reversering utsatt skatt	11 200	8 960
Merverdi kundefordringer	(50 000)	(40 000)
Reversering utsatt skatt	14 000	11 200
Urealisert interngevinst	(20 000)	(16 000)
Skatteeffekt	5 600	4 480
		<u>(143 360)</u>
Kostpris aksjer	600 000	
Resultat i 2010	<u>(143 360)</u>	
Balanseført verdi 31.12.2010	<u>456 640</u>	

(b) Poenget er at studentene skal relatere diskusjonen til kravet om beste estimat. En slik praktisering som beskrevet i oppgaveteksten er åpenbart i strid med dette grunnleggende prinsippet.

(e)

Ved utgangen av 2010 vil selskapet ha en egenkapital på kr 300 000 (IB korrigert for årets underskudd). Med et ytterligere tap på kr 300 000 vil balanseført egenkapital være kr 0. Siden selskapet ikke forventer positive resultater før i 2016, tilsier dette at gjenvinnbart beløp må beregnes. Studentene må henvise til NRS (F) Nedskrivning av anleggsmidler – Indikatorer. Vi har ikke fått opplysninger om netto salgsverdi, dog kan vi anslå nåverdien (bruksverdien) av fremtidige kontantstrømmer basert på oppgitte resultatstørrelser (selv om dette bare er en tilnærming, er det intet som tilsier at dette vil gi vesentlige feil).

Dette betyr at vi strengt tatt skal regne nåverdien av minus kr 300 000 (rente 7,5 %). Fra og med 2016 er det vanskelig å argumentere for at oppgaven er ufullstendig idet det er stor usikkerhet til om selskapet går med overskudd eller ikke. Totalt tilsier at dette at det er vanskelig å forsvare investeringen som ble gjort 1. januar 2010. Anskaffelseskost på kr 600 000 må følgelig nedskrives til kr 0.

Dersom studentene tar utgangspunkt balanseført egenkapital 31.12.2010 på kr 300 000 og trekker fra forventet underskudd som tilsier en egenkapital kr 0 samt at det er vanskelig å se at merverdiene er inntakt, bør gis full uttelling. Alle studenter må uansett relatere til NRS (F) Nedskrivning av anleggsmidler.